

2024-02-05

Utbildningsdepartementet
103 33 StockholmSofia Hylander
070-562 13 75
sofia.hylander@tco.se

Centrala studiestödsnämndens promemoria ”Uppdrag att ta fram förslag på regelförenklingar inom omställningsstudiestödet – avsnitt 4”

U2023/03200

TCO har beretts möjlighet att yttra sig över CSN:s promemoria
”Uppdrag att ta fram förslag på regelförenklingar inom
omställningsstudiestödet – Avsnitt 4”

TCO ställer sig övergripande positiva till CSN:s förslag på
regelförenklingar inom omställningsstudiestödet och bedömer att
förslagen ligger i linje med omställningsstudiestödets intentioner
samtidigt som målgruppen för stödet hålls intakt.
Regelförenklingarna bör också skapa förutsättningar för en mer
effektiv och i ökad utsträckning automatiserad handläggning av
stödet vilket är mycket efterfrågat.

TCO vill också betona vikten av att de förändringsförslag som berörs i
avsnitt 4 träder i kraft i god tid innan nästa ansökningsomgång för
omställningsstudiestödet öppnar den 1 april 2024.

TCO avser att återkomma med synpunkter på resterande delar av
promemorian med nedan följer parternas närmare synpunkter på
förslagen i avsnitt 4:

4.1 Fler studerande ska ha förtur till ytterligare omställningsstudiestöd

CSN:s förslag: *En studerande som tidigare har fått
omställningsstudiestöd för studier under ett kalenderhalvår ska ha
förtur till ytterligare stöd för studier som påbörjas under samma
kalenderhalvår.*

TCO:s synpunkter

Med nuvarande bestämmelser hanteras ansökningar från personer
som redan har beviljats stöd under ett kalenderhalvår och som vill
öka studietakten eller lägga till nya utbildningar och kurser enligt
samma turordning som övriga ansökningar om
omställningsstudiestöd. Det innebär att de som ansöker om mer stöd
får vänta på besked tills de ansökningar som kommit in tidigare till
CSN har behandlats. De riskerar dessutom att få avslag på sina
kompletterande ansökningar om anslaget för halvåret tar slut innan
deras ansökningar hunnit prövas.

Med förslaget om att ge förtur till sökande som redan beviljats omställningsstudiestöd och som vill öka studietakten eller lägga till nya utbildningar och kurser kommer CSN att kunna hantera ansökningarna snabbare och fler kommer att kunna beviljas ytterligare stöd. CSN anger även att de bestämmelser som föreslås gör det möjligt att på sikt bygga ett systemstöd för ändringsbeslut, dvs. ett stöd för snabba maskinella beslut.

TCO delar CSN:s bedömning att förslaget ligger i linje med omställningsstudiestödets syfte och att det inte leder till att målgruppen för stödet utökas.

TCO tillstyrker förslaget.

4.2 Ramtid för arbetsvillkoren ska beräknas från starten av den första tidsperiod som en ansökan avser

CSN:s förslag: *När en ansökan om omställningsstudiestöd kommer in till CSN först efter starten av den första period som den studerande ansöker om omställningsstudiestöd för i aktuell ansökan, ska ramtiden för beräkningen av villkor för förvärvsarbete räknas bakåt från denna studiestart. För en studerande som efter ett studieuppehåll återkommer med en ny ansökan om omställningsstudiestöd ska nämnden göra en ny prövning av ramtiden endast om uppehållet varat i minst fem månader. CSN ska få meddela ytterligare föreskrifter om beräkning av ramtid för villkor om förvärvsarbete.*

För en studerande som är anknuten till en omställningsorganisation, och som har ansökt om grundläggande omställnings- och kompetensstöd hos denna organisation först efter starten av den första period som han eller hon ansöker om omställningsstudiestöd för i aktuell ansökan hos CSN, ska ramtiden för beräkningen av villkor för förvärvsarbete, om den studerande begär det, räknas bakåt från denna studiestart. För en studerande som efter ett studieuppehåll återkommer med en ny ansökan om omställningsstudiestöd ska nämnden göra en ny prövning av ramtiden endast om uppehållet varat i minst fem månader. CSN ska få meddela ytterligare föreskrifter om beräkning av ramtid för villkor om förvärvsarbete.

TCO:s synpunkter

För att beviljas omställningsstudiestöd ska den sökande uppfylla två arbetsvillkor. Dels etableringsvillkoret som säkerställer att individen är väl etablerad på arbetsmarknaden, dels aktualitetsvillkoret som säkerställer att individen har en aktuell anknytning till arbetsmarknaden. Med ramtid avses de 14 år respektive 24 månader

som närmast har föregått den dag ansökan om omställningsstudiestöd kom in till CSN. Om studierna har påbörjats före den dag ansökan kom in beräknas ramtiden i stället från och med dagen före studiestarten.

Den praxis som Överklagandenämnden för studiestöd har fastställt, att studiestarten ska anses vara den dag den studerande första gången påbörjade en utbildning på ett sammanhållet program, medför att ramtiden i många fall beräknas från en annan tidpunkt än den som avsetts enligt förarbetena till lagen om omställningsstudiestöd. Studiestarten kan med nuvarande praxis exempelvis anses ligga flera år tillbaka i tiden vilket innebär att personer som börjat studera på ett längre utbildningsprogram för flera år sedan kan ha rätt till omställningsstudiestöd trots att de inte har förvärvsarbetat i tillräcklig utsträckning för att uppfylla aktualitetsvillkoret under de senaste två åren. Nuvarande praxis innebär därmed att personer som saknar aktuell anknytning till arbetsmarknaden – och som därmed inte tillhör den avsedda målgruppen – kan få omställningsstudiestöd.

TCO delar CSN:s bedömning att den föreslagna ändringen av begreppet studiestart för att beräkna ramtid ligger mer i linje med syftet med omställningsstudiestödet och att förändringen säkerställer den ursprungligen avsedda målgruppens rätt till omställningsstudiestöd.

TCO tillstyrker förslaget.

6. Ikraftträdande

CSN:s förslag: *Nya bestämmelser om förtur till omställningsstudiestöd och om ramtid för arbetsvillkoren bör träda i kraft den 1 mars 2024.*

TCO:s synpunkter

De nya bestämmelserna bör träda i kraft så snart som möjligt, och i god tid innan nästa ansökningsomgång för omställningsstudiestöd öppnar den 1 april.

TCO tillstyrker förslaget.

Therese Svanström
Ordförande

Sofia Hylander
Utredare